

VIRKSOMHETSPLAN

Kap 1 - FORORD	2
Kap.2 - TROLLMYRA BARNEHAGE	3
2.1 HISTORIKK / DRIFTSFORM	3
2.2 PERSONALE	3
2.3 MØTEVIRKSOMHET / PLANLEGGING - INTERNT	3
Kap.3 - PRAKTISKE OPPLYSNINGER	4
3.1 FRAMMØTE / HENTING	4
3.2 MATORDNING	4
3.3 BURSDEGSFEIRING	4
3.4 SYKDOM	4
3.5 KLÆR / UTSTYR	5
3.6 INFORMASJON	5
3.7 BEREDSKAPSPLANER	5
Kap. 4 - SAMARBEID	6
4.1 FORELDRE RÅD OG SAMARBEIDSUTVALG (SU)	6
4.2 FORELDRESAMARBEID	6
4.3 SAMARBEID MED ANDRE INSTANSER	7
Kap.5 - PEDAGOGISKE RAMMER	8
5.1 BARNEHAGELOVEN	8
5.2 BARNEHAGENS VERDIGRUNNLAG	9
5.3 LEK	9
5.4 FAGOMRÅDENE	9
5.5 SOSIAL KOMPETANSE	11
5.5 STRAKS ABC OG 123	11
5.5 TRAFIKKSIKKERHET	12
5.5 DAGSRYTMEN	12
Kap.6 – BarnehageÅRET RUNDT	14
Kap.7 – PLANER - VURDERING - DOKUMENTASJON	15

Trollmyra Barnehage

Kap 1 - FORORD

Barnehageloven pålegger alle barnehager å lage en årsplan for den pedagogiske virksomheten. Denne skal fastsettes av barnehagens samarbeidsutvalg.

Årsplanen skal utarbeides med bakgrunn i rammeplanen og en evt. lokal tilpasning til denne.

Årsplanen har to viktige funksjoner;

- Den skal være et grunnlagsdokument for personalet, og et utgangspunkt for samarbeidet med foreldrene. Den skal bidra til å styre og vurdere det som foregår i barnehagen
- Den skal gi konkret og profesjonell informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid og er et viktig bindeledd mellom barnehage og samfunn

Vi har valgt og dele dette inn i **to typer planer**;

Del I **VIRKSOMHETSPLAN**

skal gi en oversikt over praktiske og formelle rammebetingelser rundt barnehagedriften, samt de pedagogiske rammer som ligger i bunnen av vår virksomhet.

Siden vi ønsker at virksomhetsplanen skal være mest mulig informativ har vi også tatt med en del praktiske opplysninger.

Virksomhetsplanen revideres ved behov

Del II **ÅRSPLAN**

skal gi en oversikt over det pedagogiske innhold gjennom barnehageåret.

Denne omarbeides årlig, hvor tema, satsningsområder, arbeidsformer m.v. tilpasses barnegruppa, for å gi barna et bredest og mest mulig variert tilbud den tiden de går i barnehagen.

HJEMMESIDE

Barnehagen har egen hjemmeside; www.trollmyra.no, hvor vi legger ut både virksomhetsplan, årsplan og annen informasjon om barnehagen. Denne har egen **FORELDRESIDE**, hvor vi legger ut intern info, ukeplaner samt bilder fra turer, arrangement og dagliglivet generelt. For å komme inn på "**foreldre-siden**" må man ha brukernavn og passord, noe man får pr mail med en gang barnehagen har registrert dere der med mail-adresse.

Trollmyra barnehage
Høst 2015

2.1 Historikk / Driftsform

Trollmyra Barnehage ble åpnet i april 1990. Plan-Evo a/s var bygger og eier, og vi hadde i hovedsak bedriftsplasser. I desember 2003 ble daglig leder eier av barnehagen. Idag er vi et tilbud til barnehagens nærmiljø og område rundt. Vi har siden oppstart hatt egen småbarnsavdeling, med barn i alderen 1-3 samt en avdeling for barn i alderen 3-6 år.

Åpningstiden er 07.00 – 16.30 (16.45 på vinterhalvåret)

Barnehagens bruttoareal er 275 kvm (netto lekeareal:197,2 kvm) og består av to avdelinger og en personaldel. Hver avdeling har tre oppholdsrom i tillegg til egen inngang, garderobe og bad. Det er mulig å ha åpent mellom avdelingene (adskilt med dobbeltdør). I tillegg er det felles kjøkken for avdelingene.

Vi har et stort uteområde med tøff sykkelsti og "egen skog", grillhus og Gapahuk.

Barnehagen ligger i et trafikkvennlig boligområde sentralt på Mørkved, med gode muligheter for turer og opplevelser i nærområdet.

2.2 Personale

Hver avdeling har :

2 pedagogisk leder/førskolelærer og 2 assistenter. Ca 6.5 ekvivalent pr voksen (6.5 stor/ 3,25 liten)

Arbeidstiden til de ansatte er bygd på vaktordning :

Tidligvakt, tidlig-mellomvakt, mellomvakt og seinvakt, for å dekke opp åpningstiden.

Tidspunkt kan variere fra år til år pga. tilpassing til barnetettheten på dagen.

Assistentene går 7,5 t vakt.

Samme gjør førskolelærerne, som har 4 timer pr uke avsatt til planlegging og forberedelse i arbeidstiden.

2.3 Møtevirksomhet / planlegging - internt

For at barna skal få et best mulig tilbud i barnehagen, er det nødvendig at personalet har tid avsatt til diskusjon, faglig påfyll, planlegging og vurdering.

MORRAMØTE

Daglig leder og pedagogiske ledere starter/slutter uka med et kort morramøte, der neste uke og planer koordineres samt informasjons-utveksling.

PEDAGOGMØTER

1 g /mnd har daglig leder og pedagoger møte; faglige diskusjoner rundt barnegruppen og enkeltbarn, samt den pedagogiske virksomheten.

ASSISTENTVEILEDNING

En gang pr mnd, i perioder, har daglig leder assistentveiledning; det kan være aktuelle caser eller faglitteratur som danner grunnlag.

PERSONALMØTE/AVDELINGSMØTE

Hver 4.uke er det felles møte på kveldstid.

Da planlegges og evalueres felles aktiviteter, samarbeid og aktuelle tema tas opp til diskusjon.

Nytt hra høst 2015 er at vi nå også legger avdelingsmøtene til denne dagen, slik at vi «skåner» hverdagen i større grad for møter. Avdelingsmøte på dagtid tas kun ved ekstraordinært behov.

PLANLEGGINGSDAGER

Tre ved oppstart av nytt barnehageår, man-ons i uke 33, samt en på våren.

Årsplan evalueres og utarbeides, aktiviteter og innhold diskuteres, samt kursing og faglig påfyll.

Kap.3 - PRAKTISKE OPPLYSNINGER

Viser også til barnehagens vedtekter som inneholder en del praktiske opplysninger.

3.1 Frammøte / Henting

Barna må følges til/fra barnehagen, og foreldrene må forsikre seg om at personalet har registret at barnet er kommet/dratt. Det føres daglig protokoll som brukes jevnlig ved telling av barna når vi er ute og inne, samt ved en evt evakuering.

Hvis barnet er syk, skal ha fri eller kommer senere på dagen, vil vi gjerne ha beskjed om dette før kl 09.30. Dette mtp vikarbehov, turer, planlegging av dagen....

I god tid i forkant av jul og påske. samt vinter- og høstferie, ber om tilbakemelding på evt. fridager. Dette av hensyn til avvikling av personalets ferie/avspasering.

NB! Det kan være nødvendig for personalet å komme i kontakt med foreldrene i løpet av dagen.

Gi derfor beskjed dersom dere ikke er å treffe på det tlf.nr som er oppgitt i barnehagen, og ved bytte av tlf.nr på jobb el. privat.

Hvis vi er ute når ungene hentes – ønsker vi at både foreldre og personale er samkjørte om at barna ikke får springe ut på parkeringsplassen (klatre over port/gjerde) når de blir hentet.

3.2 Matordning

Det betales ekstra "mat-penger" utover den fastsatte foreldrebetalingen, dette dekker all mat i løpet av dagen. Brød får vi levert fra bakeri, noen ganger blir det også hjembakt, og vi supplerer med knekkebrød. Til pålegg bruker vi ost, leverpostei, makrell i tomat, skinke/salami/servelat, bacon/skinkeost, agurk, paprika og tomat. En dag i uka kokt egg/omelett. Vi vektlegger et sunt og godt kosthold ~ men av og til unner vi oss litt kos, uten at det trenger være søtt☺

Fredag er grøtdag, der havregrøt er favoritten til ALLE. Siste fredag i måneden er det felleslunsj på Huset, og da står det gjerne noe annet på menyen.

Frokost kan spises i barnehagen for de som ønsker det, og vi dekker på felles frokostbord utenfor kjøkkenet, og barnehagen holder brød og pålegg. De som kommer etter 08.30 må ha spist hjemme.

Rundt 10 får de en liten fruktbit eller knekkebrød for å holde blodsukkeret jevnt...

Ca 14.30 spiser vi knekkebrød/brød og frukt, men bare sånn passe, slik at det skal bli plass til middag.

3.3 Bursdagsfeiring

Vi feirer barna sin **bursdag** m/flagg, krone, bursdagskappe, bursdagsraketter og bursdagssang.....Vi dekker koselig lunsjbord med flagg, duk og lys, og bursdagsbarnet får bursdagsfat og bursdagsglass/kopp. Det er dagen der bursdags**barnet er i sentrum** – stor stas, også uten kake og smoothies!

Bursdagsinnbydelser ønsker vi ikke skal deles ut i barnehagen, bestemt i foreldrerådet høsten 2008

3.4 Sykdom

Smittefaren er stor i en barnehage, det er derfor viktig at barna holdes hjemme når det er sykt.

Hovedregel er at barn med feber holdes hjemme, men man må også vurdere hvorvidt barnets allmenntilstand er av en slik karakter at det vil ha det bedre under hjemlige forhold.

Dersom barnet blir syk i barnehagen vil vi ringe foreldrene og avtale når barnet skal hentes.

I utgangspunktet er det ikke anledning at barn holdes inne under utetida, men kan avtales, spesielt i etterkant av en lengre sykdomsperiode eller mtp ettersykdommer. Forbehold om at det er praktisk mulig for barnehagen.

Ved smittsomme sykdommer må det gis beskjed, slik at informasjon kan henges opp.

Vi ønsker ikke å ha ansvar for **medisinering**, med unntak av kronisk syke og spesielle tilfeller. Det lages da egen skriftlig avtale. Be derfor lege, hvis mulig, foreskrive medisin som kan tas utenom barnehagetid (ex. øyedråper, penicillin, hostesaft)

3.5 Klær / Utstyr

- ❖ Dere ordner selv med av- og påkledning ved henting og bringing. Foreldre må også ta av sko her før de går inn ; ("blå-sokker") ligger i en kurv på veggen i yttergangen.
 - Barna trenger minst et **ekstra skift** fra innerst til ytterst liggende i skifte-kurven.
 - **Extra-votter** på vinteren er et "must"!!
 - **Regnklær** skal henge i barnehagen + **støvler/cherrox**.....været i Bodø skifter fort!!
 - Skotøy og klær må være **merket med navn**
 - **Hver fredag** må dere tømme garderobehyllen for vask, samt ta med dresser og regntøy hjem.
- ❖ De som **sover** har med egen vogn eller sover i en av våre reisesenger eller på madrass.
 - Barna har med eget teppe, laken, teppetrekk / voksi-pose (merket med navn)
 - Vi vasker sengeklærne i barnehagen v/behov
 - Sovetiden skriver vi opp på egen liste i garderoben
- ❖ **Bleier** sørger barnehagen for☺
- ❖ I barnehagen har vi mange fine leker, så det ønsker vi ikke tas med. Kosedyr er unntaket, for de minste.....

3.6 Informasjon

Dere oppfordres til å ta i bruk hjemme-sida, da den vil være vår hovedkilde for informasjon til dere. Vi ønsker minst mulig papir, og benytter kun ukeplan på hjemmesiden. Likeså dagsrapport.

- Hvis vi ser at barna er fri for/mangler noe, henger vi opp "lapp" på gard.plassen
- Det er viktig at foreldre og personale informerer hverandre om ting som er av betydning for barnets dag i barnehagen og hjemme
Ex;
Hvis barna har vært syk dagen før eller om natten, er det viktig å informere oss slik at vi kan ta hensyn/forstå barnas dagsform

3.7 Beredskapsplaner

BRANN / EVAKUERING

Ved evakuering av barnehagen har vi avtale med Mellommyra barnehage, hvor vi samles, og herfra tar kontakt med foreldrene.

Ved behov kan vi stenge inntil 3 dager, utover det vil man opprettholde drift i evt. leide lokaler som Nordly Grendehus eller ILL-klubblokalene.

Instruks for evakuering henger i yttergang, navn/tlf-liste oppbevares i protokoll.

Personalet har gjennomgått brannvernkurs, og vi har brannøvelse med eller uten barna.

ULYKKER / SKADE

Vi har utarbeidet beredskapsplan over hvordan vi skal gå fram i tilfelle det skjer ulykke/skade i barnehagen.

En del av personalet har gjennomgått livredningskurs, som fornyes annethvert år.

Alle har gjennomgått førstehjelpskurs, og vi har egen førstehjelpsvideo som kan brukes til oppfrisking.

Ved turer utenfor barnehagen tas det alltid med førstehjelpsutstyr, samt mobiltelefon.

ULYKKESFORSIKRING

Barna er forsikret gjennom en ulykkesforsikring i IF. Forsikringen gjelder hele døgnet, så lenge barnet har plass i barnehagen. Det betyr at barna er forsikret også utenfor barnehagetiden.

SORGARBEID

Vi har laget en plan (veileder) som er ment til hjelp og støtte hvis en alvorlig ulykke eller dødsfall rammer de som har tilknytning til vår barnehage.

Deler av personalgruppen har deltatt på kurs med Gunnar Kristiansen om "barn i sorg"(1996/2009), samt kurs med Magne Raundalen "kan vi snakke med barn om alt" (høst 2008).

4.1 Foreldreråd og Samarbeidsutvalg (SU)

Lov om barnehager § 4:

For å sikre samarbeidet med barnas hjem, skal hver barnehage ha et foreldreråd og et samarbeidsutvalg (SU).

Foreldrerådet består av foreldre/foresatte til alle barna og skal fremme deres fellesinteresser og bidra til at samarbeidet mellom barnehagen og foreldregruppen skaper et godt barnehagemiljø

Samarbeidsutvalget/SU består av representanter fra foreldre/foresatte og de ansatte. Eier kan delta etter eget ønske. SU skal være et rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ.

Foreldre sikres medvirkning på barnehagens samlede virksomhet gjennom deltagelse i foreldreråd og samarbeidsutvalg.

- **Intensjon**

Disse organene skal ha mulighet til å ivareta foreldregruppens kontakt med barnehagen og sikre deres rett til medvirkning, i tråd med FN's barnekonvensjon art 5 om foreldrenes ansvar for oppdragelsen. Den daglige kontakten er det viktigste, men formelle samarbeidsorganer er viktige arenaer for brukermedvirkning

- **Oppgaver**

Begge organer har som oppgave å fremme samarbeidet mellom hjemmene og barnehagen. Å være et rådgivende. Kontaktskapende og samordnende organ kan eks være å komme med råd og innspill og arrangere arrangement som kan skape kontakt mellom hjemmene og barnehagen. Su skal drøfte barnehagens ideelle grunnlag, samt praktiseringen av barnehagens formål innenfor de rammer barnehageloven, vedtekter og rammeplan setter.

- **Rettigheter**

Foreldrerådet skal bli forelagt saker som er viktige for foreldrenes forhold til barnehagen, ex hvis foreldrebetalingen settes høyere enn den fastsatte maksimalgrensen.

SU skal ha seg forelagt saker som er av viktighet for barnehagens innhold og virksomhet og for forholdet til foreldrene. Ex budsjett, driftsendringer, utnyttelse mv. Su skal med utgangspunkt i rammeplanen fastsette en årsplan for den pedagogiske virksomheten.

- **Forholdet til eier og tilsynsmyndigheter**

SU skal påpeke overfor eier, og kan melde fra til tilsynsmyndigheten (kommunen/fylket) dersom barnehagen ikke drives innenfor de rammene som gis av gjeldende lover, forskrifter, barnehagens vedtekter og budsjett.

4.2 Foreldresamarbeid

I barnehagelovens **formålsparagraf**(§1)står det bl.a;

“Barnehagen skal **i samarbeid og forståelse** og med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling”

Det er foreldrene som har ansvar for barns oppdragelse og danning. Dette prinsippet er nedfelt i barnekonvensjonen og i barneloven. Barnehagen representerer et kompletterende miljø til hjemmet.

Med forståelse menes gjensidig respekt og anerkjennelse for hverandres ansvar og oppgaver i forhold til barnet. Med samarbeid menes regelmessig kontakt der informasjon og begrunnelser utveksles.

Spørsmål knyttet til barnets trivsel og utvikling og barnehagens pedagogiske virksomhet skal drøftes. Det daglige samarbeidet mellom hjem og barnehage må bygge på gjensidig åpenhet og tillit.

For at vi skal få til et nært og godt samarbeid mellom hjem og barnehage, har vi ulike samarbeidsformer som vektlegges;

- **Daglig kontakt**

Den uformelle kontakten mellom foreldrene og de voksne i barnehagen i forbindelse med levering og henting er en av de viktigste samarbeidsområdene vi har;

~ her utveksles beskjeder og informasjon om barnet og dagen i barnehagen/hjemme, samt man kan ta opp ting man lurer på

Det er viktig for barnas trivsel at foreldre og de voksne i barnehagen har en god kommunikasjon.

- **Foreldremøte**

Hver høst arrangeres det foreldremøte der også hele personalgruppen er tilstede.

Dette er i hovedsak et informasjons- og kontaktmøte, der man tar opp ting som gjelder alle barna i barnehagen. Da vi ønsker å være EN barnehage er møtet felles.

Det kan også arrangeres temakveld for foreldre og personale, der man innhenter fagfolk utenfra.

- **Foreldresamtaler/kontaktmøte**

Før barnet begynner i barnehagen har pedagogisk leder/førskolelærer en samtale med en eller begge foreldre, der det utveksles informasjon om barnet og barnehagen. Etter 2-3 mnd har man en oppfølgingssamtale.

Øvrige foreldre innkalles til minst en samtale i året rundt barnets trivsel og utvikling.

Utover det kan foreldre be om en samtale hvis de har behov for det.

- **Foreldrearrangement**

Gjennom året arrangeres det uformelle samlinger der foreldre inviteres til å være med, og vi reduserte fra fire til to i 2011; Luciafeiring og våravslutning. Mer om de i årsplanen.

Barna synes det er stor stas når foreldre/søsken er sammen med de i barnehagen, og det gir også foreldre bedre mulighet til å bli kjent både med de voksne og med andre foreldre.

4.3 Samarbeid med andre instanser

Barnehagen har mulighet og behov for ulike samarbeidspartnere for å kunne gi et godt tilbud til barna, og for å innhente impulser, kunnskap, råd og hjelp.

Barnehagekontoret (Bodø Kommune), Universitetet, Mørkved tannklinikk, Mørkved Familiesenter /Helsestasjon samt **private og kommunale barnehager** er instanser vi samarbeider med.

Tverrfaglig team

Er et tilbud til fagpersoner eller foreldre som ønsker en bredere tverrfaglig veiledning på sin bekymring for et barn. Teamet består av representanter fra

- barnevenstjeneste
- helsesøstertjeneste
- PPT/Fagteam
- BUP
- kommunepsykolog

Et slikt forum skal gi muligheter til å drøfte bekymringer man måtte ha rundt et barn/familie. Foresatte/foreldre kan også komme dit for å få belyst sin situasjon og derfra få veiledning og råd.

Overgang barnehage/skole

- Pedagogisk leder og foreldre fyller ut et samtale-skjema på våren som underskrives og sendes skolen sammen med TRAS-skjema. All skriftlig informasjon som oversendes fra barnehage til skolen, skal være godkjent av foreldrene.
- For barn med spesielle behov opprettes kontakt med skolen senest 15/11 året før oppstart
- I oktober/november ber vi 1.klassene "være" på et lite gjensynsbesøk i barnehagen

Det legges til rette for at barna skal ta avskjed med barnehagen på en god måte, glede seg til å begynne på skolen og oppleve at det er sammenheng mellom barnehage og skole, jfr rammeplanen

PRAKSISBARNEHAGE

Barnehagen er øvingsbarnehage for Barnehagelærerutdanningen ved Universitetet. Dvs at vi tar imot studenter fra førskolelærerutdanningen 1-3 perioder i året, av ulik lengde.

Barnehagen kan også ta imot læringer i barne- og ungdomsarbeiderfaget, samt andre praksisplasser.

Kap.5 - PEDAGOGISKE RAMMER

Ny barnehagelov trådte i kraft 1. januar 2006. Der har Stortinget fastsatt overordna bestemmelser om barnehagens formål og innhold.

Kunnskapsdepartementet har 1. mars 2006 med hjemmel i barnehagens § 2 fastsatt forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. Forkriften trer i kraft 1. august 2006.

Rammeplanen gir retningslinjer for barnehagens

- Verdigrunnlag – innhold – oppgaver
-

Alle barnehager skal bygge sin virksomhet på verdigrunnlaget og innholdet som er fastsatt i barnehageloven og på internasjonale konvensjoner som Norge har sluttet seg til, ex barnekonvensjonen som vektlegger barns rett til å uttrykke seg.

5.1 Barnehageloven

§ 1. Formål (endret 01.08.2010)

*“Barnehagen skal i samarbeid og forståelse og med hjemmet ivareta barnas behov for **omsorg og lek**, og fremme **læring og danning** som grunnlag for allsidig utvikling”*

Barnehagens samfunnsmandat er å tilby barn under opplæringspliktig alder et omsorgs- og læringsmiljø som er til barns beste. Et miljø der barn blir sett og respektert og får delta i et fellesskap som gjør dem godt!

“Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene

Trollmyra barnehage har ifølge barnehagens vedtekter reservert seg fra denne formålsbestemmelsen. De etiske grunnverdier som er forankret i kristendommen og som vi finner igjen i de fleste religioner og livssyn er verdier som har stor oppslutning i den norske befolkning og derfor naturlige å videreformidle til barna; nestekjærlighet, tilgivelse, menneskeverd, likeverd, ansvar for fellesskapet, ærlighet og rettferdighet. Opplæring til tro er hjemmets ansvar

§ 2. Barnehagens innhold (endret 01.08.2010)

“Barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet. Barnehagene skal gi barn muligheter for lek, livsutfoldelse og meningsfylte opplevelser og aktiviteter, tilpasset barnas alder, funksjonsnivå, kjønn, sosiale, etniske og kulturelle bakgrunn. Rammeplanen skal gi retningslinjer for barnehagens innhold og oppgaver. Eier kan tilpasse rammeplanen til lokale forhold”

Barnehagen er en pedagogisk institusjon som i likhet med skolen skal være et tillegg til foreldrenes oppdragelse. Hjemme oppdrar vi hvert enkelt barn – i barnehagen tilrettelegger vi for og utvikler barn i gruppe, samtidig som vi skal se og ivareta det enkelte barns behov.

§ 3. Barns rett til medvirkning

“Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Barn skal jevnlig få mulighet til aktiv deltagelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet. Barns synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet”

Barnekonvensjonen gir barn rett til medvirkning; de har rett til å uttrykke seg og bli hørt – men de skal ikke overlates et ansvar de ikke er rustet til å ta! Medvirkning må ikke forveksles med medbestemmelse; utdelige voksne oppleves forvirrende for barn!

Barn gir uttrykk for hvordan de har det i barnehagen både kroppslig og språklig, og de minste formidler sine synspunkter ved kroppsholdning, mimikk og andre følelsesmessig uttrykk.

Barna må oppmuntres aktivt til å gi uttrykk for sine tanker og meninger, og de skal føle at de tas på alvor slik at opplever egen innflytelse på sin hverdag i Trollmyra barnehage, samtidig som de skal læres å ta hensyn til andre. Justeringer og vurderinger vi gjør skal være basert på de tilbakemeldinger vi både ser og hører...

Gjennom en barnehagedag får barna reell medvirkning ex gjennom egne valg av lek og aktivitet, deltagelse i planlegging av turer og aktiviteter, samlingstund, daglige gjøremål, måltid og andre aktiviteter

5.2 Barnehagens verdigrunnlag

“barnehagen skal formidle verdier og kultur, gi rom for barns egen kulturskaping og bidra til at alle barn får oppleve glede og mestring i et sosialt og kulturelt fellesskap. ”

barnehageloven §2

Omsorg i barnehagen handler om relasjonen mellom de voksne og barna og barna seg imellom, og gjenspeiles i handling, språk og kroppsspråk. Barn viser omsorg ved å opptre inkluderende og empatisk. De ansatte viser omsorg ved å tilrettelegge for en trygg og god hverdag, ikke bare ved å gi fysisk kos og nærhet men likeså vel ved å se og være lydhør for den enkeltes barns behov i de ulike situasjoner.

De overordna målene for barnehagens oppdragelse er at barna skal utvikle selvstendighet og trygghet på seg selv. Gjennom oppdragelse overføres verdier, normer, tanker og uttrykks- og handlingsmåter – og vår oppgave er å veilede barn i deres vekslende mellom samfunnets normer og sosiale krav og egen væremåte; hva er akseptabelt i samvær med andre....hvordan skal vi være mot hverandre!?

Barn skal lære seg å føle ansvar for det sosiale fellesskapet, de må læres å se en sak fra flere synsvinkler og utvikle evnen til å være fleksibel. De skal bli trygge på egen kulturelle tilhørighet – og åpne for mangfoldet i samfunnet rundt oss. Vi skal jobbe for å gi de en oppdragelse som skal gi motvekt til negative sosiale krefter som utestengning og mobbing

5.3 Lek

*“Barnehagen skal gi muligheter for **lek**, livsutfoldelse, meningsfylte opplevelser og aktiviteter i trygge og samtidig utfordrende omgivelser”*

Barnehageloven § 2

Leken er barnas viktigste uttrykksform., og har en viktig plass i barnehagen. I leken legges grunnlag for barns vennskap med andre – og deltagelse i lek og venner skaper trivsel og mening.

Gjennom leken får barna utviklet sin evne til samhandling og samarbeid - den sosial kompetanse utvikles.

Lek er frivillig og lystbetont, den er styrt innenfra, og det er barnet som har kontroll over sin medvirkning.

Leken fremmer også utvikling på det intellektuelle, språklige, fysiske, sosiale og emosjonelle området.

Lek er barns uttrykksmåte og samtidig deres måte og lære på – den gjenspeiler forhold i barnets oppvekstmiljø og samfunnet generelt og er en viktig del av barnekulturen.

Hva kreves av oss voksne?

Det viktigste er TID; gi rom og muligheter til barnas lek. Være fleksible i forhold til planer og aktiviteter

Være observante i forhold til gode lekesituasjoner, ikke bryte opp for enhver pris.

Sikre at alle barn får gode erfaringer og en opplevelse av å mestre samspillet med andre barn i lek

Gi særskilt oppfølging til de ikke deltar, holdes utenfor eller ødelegger andres lek.

De voksnes tilstedeværelse er av stor betydning. Det er viktig at leken er på barnas premisser, men noen ganger kreves det at vi må være deltagende, oppmuntrende og sette i gang lek.

Urolige voksne skaper urolig lek!

5.4 Fagområdene

“Barnehagen skal støtte barns nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær og gi utfordringer med utgangspunkt i barnas interesser, kunnskaper og ferdigheter. Departementet fastsetter en rammeplan for barnehagen, denne skal gi retningslinjer for barnehagens innhold og oppgaver”

Barnehageloven § 2

Barn lærer gjennom alt de opplever og erfarer, – vi skal bidra til et godt grunnlag for livslang læring!

Rammeplanen pålegger barnehagen og formidle kunnskap på sentrale og aktuelle områder (fagområdene).

Det gjør vi gjennom å implementere dem i det periodiske innholdet hvor personalet i større grad planlegger og gjennomfører opplegg; **formell læringssituasjon** (mer om det kommer i årsplanen)

Men fagområdene vil også vektlegges i det gjennomløpende innholdet i sosialt samspill, lek og hverdagsaktiviteter; **uformell læringssituasjon**

Vi må tilrettelegge for et utfordrende læringsmiljø hvor hvert enkelt barn kan finne stimulanse, utfordringer og mål og strekke seg etter. Fagområdene skal være sentrale for barns opplevelser, erfaringer og læring – og er i stor grad de samme som de vil møte senere som fag i skolen.

Hva og hvor mye de ulike fagområdene vektlegges i forhold til de ulike alderstrinn er selvsagt ulikt. Skal vi bidra til en livslang læring – må vi også planlegge og legge til rette for de ulike alderstrinn og på den måten skape en progresjon gjennom barnehage-livet.

Fagområdene er;

FAGOMRÅDE	Som omhandler	Eksempelvis gjennom
Kommunikasjon, språk og tekst	Tidlig og god språkstimulering er en viktig del av barnehagens innhold. Tilegnelse av talespråk, forberedelse til skriftspråk og kommunikasjon gjennom kroppsspråk. Viktige sider ved kulturoverføringen er knyttet til kommunikasjon, språk og tekst	• Gode samtaler /lytte • Samlingstund /lesestund • Litteratur, høytlesning • Sang, rim og rytme • Tekstskaping • Skrivedans • Symbolbruk • STRAKS ABC
Kropp, bevegelse og helse	Tilegne seg grunnleggende motoriske ferdigheter, kroppsbeherskelse, vaner, fysiske egenskaper og innsikt i hvordan ivareta helse og livskvalitet. Grunnleggende erfaringer, ferdigheter, kunnskaper og holdninger som barn tilegner seg gjennom sanseinntrykk og bevegelse	• Daglig utelek og aktivitet i barnehagen og områder rundt - i all slags vær • Turer i ulent terreng, ex Maurskogen • Basseng / Vannlek • Hinderløyper / "Hopp & sprett" • Skidag – og skiaktiviteter • Finmotoriske aktiviteter • Balanse mellom akt. og ro og hvile • Sunt kosthold, hygiene, renslighet
Kunst, kultur og kreativitet	Kulturelle uttrykksformer; billedkunst og kunsthåndverk, musikk, dans, drama, språk, litteratur, film, arkitektur og design. Gi barn mulighet til å oppleve kunst og kultur og til selv og utrykke seg estetisk	• Musikkstund • Dans og drama, Dikt, rim og regler • Forestillinger/konsert; - se/høre • Forestillinger - framføre • Formingsaktiviteter • Utstillinger; kunst, museum • Kirkebesøk
Natur, miljø og teknikk	Bli kjent med og få forståelse for; planter og dyr, landskap, årstider og vær. Skape forståelse for samspillet i naturen og mellom mennesket og naturen. Nærhet til naturen.	• Turer i skog, mark og fjære • Besøk til 4H-gård • Årstidene • Finne klær etter vær • Miljøvern; sortere søppel, plukke søppel • "Kjøkkenvakt"; telle, sortere, lage mat • Deltagelse i "voksenaktiviteter"
Etikk, religion og filosofi	Etikk, religion og filosofi er med på å forme måter og oppfatte verden og mennesker på, og preger våre verdier og holdninger. Barnehagen skal reflektere og respektere mangfoldet i barnegruppen/samfunnet, samtidig ta med seg verdier og tradisjoner i den kristne kulturarv	• Ro til undring og tenkning, samtaler og fortellinger • Verdier og normer i barnehagen og samfunnet forøvrig • Markering av kristne høytider • Gi svar til spørsmål og ellers hva barna "undrer" seg over • Toleranse og respekt
Nærmiljø og samfunn	Styrke kunnskap om og tilknytning til lokalsamfunnet, natur, kunst og kultur, arbeidsliv, tradisjoner og levesett. Barn skal medvirke i å utforske og oppdage nærmiljøet sitt Fagområdet omfatter også medienes betydning for barns hverdag	• Turer i nærmiljøet, bli kjent • Kartlegging • Likestilling • Arbeidsplasser • Institusjoner i nærmiljøet
Antall, rom og form	Barnehagen skal stimulere til barns matematiske kompetanse ved å oppmuntre og legge til rette utforskning og undring over tall og telling, rom og form	• STRAKS 123 • Tallsymboler, mengde, Form og mønster • Borddekking/opptelling • Matlaging • Tall-sanger, rim/regler

5.5 Sosial kompetanse

"Barnehagen skal formidle verdier og kultur, gi rom for barns egen kulturskaping og bidra til at barn får oppleve glede og mestring i et sosialt og kulturelt fellesskap"

Barnehageloven § 2

Barnehagen er en viktig arena for sosial utvikling, læring og etablering av vennskap – og skal gi alle muligheter til å delta i meningsfylte aktiviteter i et fellesskap med jevnaldrene. **Sosial kompetanse** handler om å kunne samhandle positivt med andre, og gjenspeiles i barns evne til å ta initiativ og til å opprettholde vennskap. Sosial kompetanse utvikles kontinuerlig gjennom handlinger og opplevelser, i **hverdagsaktiviteter** så vel som planlagte aktiviteter.

Glede og humor må være kjennetegn ved barns tilværelse i barnehagen; et godt samspill betyr en god atmosfære. *Det viktigste er kanskje ikke hva vi gjør, men hvordan vi har det mens vi gjør det.*

Gjennom **omsorg, lek og læring** vil barns sosiale kompetanse både bli uttrykt og bekreftet ved at de viser evne til å leve seg inn i andres situasjon og vise medfølelse, både gjennom kroppslige og språklige handlinger. **Trygghet** danner basis for normal utvikling og læring. Trygghet gir vi ved å ha faste rammer og rutiner rundt hverdagen, og at barna har kjente voksne å forholde seg til.

Trygghet er å vite hva som skal skje og å ha en forståelse av at det som skjer er begripelig.

Trygghet springer også ut fra oss voksne, og vår evne til å gi barna trygghet i hverdagen.

Sosial kompetanse er viktig for å utvikle problematferd og mobbing – barna må lære å mestre balansen mellom selvhverdelse og å se andres behov.

Kultur handler om arv og tradisjoner; om å skape, levendegjøre, fornye og aktualisere. I barnehagen skal barna utvikle sin egen kulturelle identitet; i vekselspill mellom formidling og barns egen identitet. Her skapes barnekulturen; der barn fortolker sine inntrykk og skaper mening ved å leke og gi form til det de er opptatt av. I et mediasamfunn mottar barna mange inntrykk som de må hjelpes til å bearbeide, sortere og reflektere over.

5.5 Straks ABC og 123

er prosjekter igangsatt av Bodø Kommune/Nasjonalt i 2003 og 2005 for å fremme barns lese- skrive og matematiske ferdigheter. Dette er noe vi jobber gjennomgående med hele året, både i samlingene og i hverdagslivet generelt. Fokusområder kan være varierende år for år;

- Vi voksne vil snakke med barna, ikke til.
- Hver og en skal oppleve å bli sett og hørt, tørre å ta ordet/stå fram i ei stor eller liten gruppe (noen er sjenerte og trenger kanskje et lite puff). For de ekstra pratsomme er det kanskje like viktig å øve seg på turtaking, hver sin tur å si noe...
- "Ha-med-bok" dag på Stortroll- vi vil skape interesse for bøkens verden
- Faste lesestund/eventyrstund etter lunsj på begge avdelinger
- Synliggjøring av bokstaver og symboler og tall i det fysiske miljøet vårt.
- Leke med språket vårt gjennom bruk av rim og regler, sanger, gåter/vitser,
- Bevisst bruk av tall-/telle regler, eventyr og sanger
- Bruke "Språksprell", aktiviteter som skal fremme språkutvikling
- Bruke "Tallsprell"

- Inspirere til å bruke tallsystemet der det er naturlig (dekke bordet, rydde og sortere) og i barnas egen lek (f.eks. butikklek, konstruksjonslek).
- Bruk av matematisk materiell i barnehagen i frie aktiviteter, som lek med polydron, spill, perlearbeid osv.
- matlaging (måling og veiing).

På **Småttroll** tenker vi repetisjon, eks;

- dekke bord; ta en kopp/ett fat selv
- bygge med klosser
- påkledning; to sokker, ei lue
- enkle fortellinger, rim/regler med tall/telling
- synliggjøre tallene 1-5
- sortering av farger
- sortering av former

5.6 Trafikksikkerhet

Foreldre og barnehageansatte er barnas viktigste rollemodeller, og barna lærer først og fremst ved å observere det vi voksne gjør - ikke sier. Også i trafikken.

Vi ble i i oktober 2014 godkjent som en Trafikksikker barnehage, derfor;

- respekterer vi at det er 30 km/t fartsgrense til og fra barnehagen, det er med å skape gode holdninger
- vi har alltid barna våre fastspent i bil og buss - samme med oss voksne og dere foreldre:) vi er da gode voksenmodeller!!
- vi rygger bilene våre inn til parkering, på den måten er oversikten bedre når vi skal kjøre herifra!
- vi lar ikke bilene stå på tomgang, det skader miljøet!!!
- vi lar ikke ungene klatre over port eller gjerde når de skal på tur eller blir hentet; barnehagen skal forlates sammen med en voksen:)
- vi bruker alltid refleksvester på ungene når vi beveger oss i trafikken i høst- og vinterhalvåret, går alltid med en voksen i front og bak, og før vi krysser veien må vi stoppe, se og høre!

Og Rødgruppa vår som er de eldste i barnehage, følger trafikkvennen Tarkus og hans venner i Tarkusklubben sin siste året i barnehagen; www.barnastrafikklubb.no

5.7 Dagsrytmen

Dagen i barnehagen er lagt opp etter en fast dagsrytme. Særlig i oppstartsfasen er det trygt med en fast rytme; skape en viss struktur som de kjenner igjen fra dag til dag. Vel så viktig er det at denne gir rom for spontanitet og avvik når det er behov for det, vi må tørre og legge planer og klokka tilside!!

Som nevnt under punkt 5.4 om fagområdene, så lærer ikke barn bare i de formelle læringssituasjonene (planlagte), men vel så mye i hverdagssituasjonene (det som skjer gjennom dagen og som ikke er planlagt). Kvaliteten på disse ønsker vi skal være gjennomtenkte og gode – da de danner grunnlaget for å sikre et best mulig læringsmiljø for barna "våre".

BarnehageDAGEN i TROLLMYRA:**KL****HEI, MORN:)**

07.00	Barnehagen åpner	Barna tas imot i garderoben eller på avdelingen; viktig at barn og foreldre føler seg ventet og velkommen. I samarbeid finner vi den rutinen rundt avskjeden som passer best for <u>ditt</u> barn Hvis frokosten er godt i gang og krever oss ved bordet, er det fint om dere følger barnet inn på avdelingen.
	FROKOST	Spiser vi i lag utenfor kjøkkenet. Vi dekker på med brød og pålegg. De som kommer etter 8.30 må ha spist hjemme.
	FRILEK	Barna velger i størst mulig grad aktivitet selv, for å utvikle egne interesseområder samt hvem de vil leke med. De voksne må ved behov tilrettelegge for utvikling av leken og bruk av kroppen. Stortroll har fast ute- og innegruppe dager. Småttroll er ute med de minste på formiddagen, og når været tillater det går de også ut etterhvert som de står opp
Ca 09.45	TILRETTELagt AKTIVITET – enkelte dager	Denne aktiviteten setter en voksen igang, den planlegges og tilrettelegges, tilpasset barnas alder og modenhet; felles eller i grupper. Det må være balanse mellom utfordring og mestring for å gi utvikling og læring! Samspillet er viktig, samt at fagområdene skal ha en fremtredende plass. Prosessen viktigere enn produktet!
Ca 10.30	SAMLING	De fleste av ukas dager har begge avdelinger ei eller annen form for samling før lunsj. Mer utfyllende i årsplanen om hver avdelings arbeidsform. Ved spesielle anledninger har vi felles samling for hele huset!
11.00	LUNSJ	Vi prøver å praktisere god bordskikk; sende til hverandre, venter på tur, sitte rolig ved bordet, spise pent, passe med pålegg, takke for maten etc. De som kan smører selv på, de "store" være til stor hjelp for de som er i "startgropa". De dekker selv av kopp og fat. Vi ønsker at de skal spise opp det de har på fatet, men det er ikke alle dager man klarer det! Og på Småttroll skal ikke skorper være et hinder for ny brødskeive. Barna skal lære å kjenne egne behov, f eks at de er mette! Vi ønsker at måltidene skal være en fin stund for samtale og fellesskap, derfor sitter vi ved flere bord slik at flere kommer til ordet – og når det er "fest" er det langbord!!
	SOVETID	De som sover i barnehagen har sin faste soveplass i seng eller på madrass. Noen sover i egen vogn. En voksen er sammen med de til de sovner, og når de står opp passer vi på å ta oss litt ekstra tid til kos. Den enkeltes sovetid skrives opp på egen liste i garderoben.
	Garderobe/bad	Vi arbeider for at barna skal bli mest mulig selvhjulpne, både med på- og avkledding. Finne ut i lag hva slags klær dagens vær tilsier. Vi oppmuntrer og hjelper til når det er nødvendig. Når vi kommer inn skal de prøve å ta ansvar for eget tøy ved å legge/henge det på plass. Innøve gode hygieniske vaner før måltidet og etter toalettbesøk-håndvask Stelle-stunden på Småttroll gir en flott mulighet for en-til-en kontakt; omsorg og nærhet, kroppsbevissthet og begrepstrening.
	UTELEK	Utelek gir større mulighet for grovmotorisk utfoldelse og lek , i et kjent miljø! Vi lærer å være ute i all slags vær.....fra minutter til timer.....avhengig av vær! Her blir vi kjent med hverandre på tvers av avdelingene- vi er <u>en barnehage</u> 😊 Faste turdager – og ellers småturer rundt om i nærmiljøet Rød, blå og gulgruppa er hver sin formiddag ute før lunsj, gjerne m/matteakt.
Ca 14.15	FRUKT-STUND	På ettermiddagen spiser vi litt knekkebrød/brød ute eller inne, avhengig av været. Etterpå er det frukt
	Rydding	Når barna avslutter en lek eller aktivitet prøver vi å gjennomføre at de rydder på plass det som er brukt. Omfang etter alderstrinn! Vi ønsker at barna skal lære å ta vare på de tingene vi har i barnehagen.
16.30	Vi stenger	Vi ønsker at barna må få tid til å avslutte og rydde opp det de holder på med før de går. Utveksling av informasjon. Hvor mye vi får formidlet vil avhenge av situasjonen der og da....

HA DET BRA OG TAKK FOR I DAG:)

Kap.6 – BarnehageÅRET RUNDT

ÅRSTID`s kalender		SPESEIELLE ARRANGEMENT	Foreldrearr./INFO
August/ September	►Oppstart <i>Vi kommer oss i gang... TILVENNING, bli kjent... hvem bor hvor, familien min</i>		➤VELKOMMEN!! ➤Foreldresamtaler for nye
September/ Oktober	►HØSTEN...som årstid med ulik fokus gjennom årene... ►Brannvernuke	☺FN-dagen 24/10 ☺Den internasjonale Bamsedagen 27/10	➤Foreldremøte
November	►Oppstart av "Tarkusklubb"(skolestarterne)	☺ Besøk av fjorårets skolestartere	
Desember	►Advent ►JUL I TROLLMYRA	☺ Kirkebesøk ☺ Lucia-feiring ☺ Nissefest m.v.	➤Foreldrekafe (lucia)
Januar		☺ Solfest (når vi ser sola...) ☺ Tannlegebesøk (2-åringer)	
Februar/Mars	►VINTEREN som årstid, ski- og aktiviteter m.v.....	☺ Karneval ☺ Vinteraktiviteter	
Mars/April	►PÅSKEN	☺ Barnehagens bursdag 30/4	➤ Foreldresamtaler for avgangsbarna
Mai	►VÅREN som årstid...hva skjer? ►17. MAI	☺ 4H-gården	Planleggingsdag ➤ 17.mai-kafè (Ludde- foreldrene er komité)
Juni	►SOMMEREN som årstid, ...hva skjer i naturen og rundt oss... sommer-aktiviteter	☺ Sommer-avslutning/fest ☺ Avslutningstur for "Tarkus"	➤m/foreldrekafe (etterm) (foreldre til Tarkus hjelper til) ➤ Dagstur med Tog....
Juli	► Ferietid m/div sommeraktiviteter		

PROGRESJON

.....ikke alle kan være med på alt...så hos oss også, og vi har satt opp følgende "aldersgrense" knyttet til særskilte arrangement/hendelser;

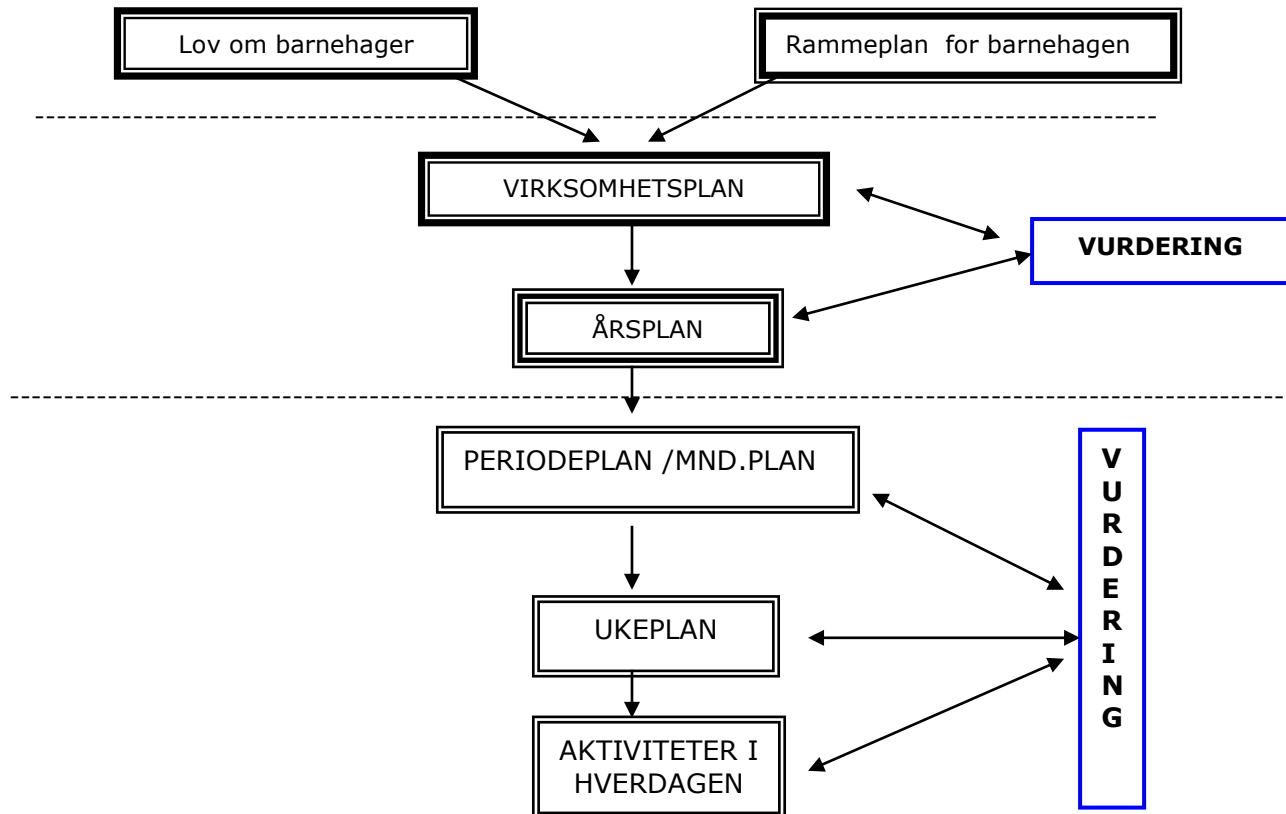
1 ½ år	2 år	3 år	4 år	5 år
	- Tannlegebesøk 4H-gården - Utetid/tur/akt med Stortroll	- Lucia-opptog - Kunstutstilling - Opptreden på foreldrearr.	- Ballett - Delta i turforberedelser - Kirkebesøk	- Utelek alene ei stund - Juletrepynting - Klubb - Skolebesøk - Museum

Det betyr at vi vurderer barnas nytteverdi og opplevelse ift de aktiviteter de deltar i.

Kap.7 – PLANER – VURDERING - DOKUMENTASJON

Barnhagens årsplan som utarbeides årlig, bygger på denne virksomhetsplanen. Videre vil periodeplaner og andre planer være en forlengelse av årsplanen. Avdelingene er ansvarlig for å utarbeide periodeplaner /månedspaner med mer detaljert informasjon om mål og innhold for driften av avdelingen. Disse henges opp og legges ut på barnehagens hjemmeside

Sammenheng mellom planverk og vurderingsarbeidet i barnehagen

Skal de planer vi har tjene sin hensikt, er det viktig at det avsettes tid til fortløpende vurdering av den pedagogiske virksomheten. Uten erfaringsgrunnlag har man ingen forutsetning til å iverksette tiltak, gjøre endringer, utvikle og tørre å gå nye veier. Vurdering sikrer at barnehagen utvikles på en bevisst måte, og er en viktig dokumentasjon for oss som pedagogisk virksomhet. Personalet har avsatt tid til dette gjennom møter og planleggingsdager (se kap. 2.3)

Kvaliteten i det daglige samspillet mellom menneskene i barnehagen er en av de viktigste forutsetningene for barns ututvikling og læring. Derfor skal også barnegruppen og det enkelte barns trivsel og utvikling observeres og vurderes fortløpende. Også samtalen med barna gir oss viktige tilbakemeldinger; deres engasjement og synspunkter.

Vi dokumenterer dette gjennom den daglige dagsrapporten og den månedlige Trollpost, begge gis ut til foreldrene via hjemmesiden. Hvert halvår evalueres årsplanen, og er tema på våre SU-møter

De tilbakemeldinger vi får fra foreldrene, enten i skriftlig eller muntlig form, er til stor nytte for oss i vurderingsarbeidet, og i arbeidet for at :

**Trollmyra Barnehage skal være
en god barnehage
både for barn, foreldre og personale
– der trygghet og trivsel danner bærebjelken-**